

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

31 mai 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Ursache Petru,

judcători – Timofti Vladimir, Toma Nadejda, Nicolaev Ghenadie, Alerguș Constantin,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Sâli Radu, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2015, în cauza penală privindu-l pe

Tomuz Iuri Nicolai, născut la 18 septembrie 1991, originar și domiciliat în mun. Bălți, str. Tiraspol, 2.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 08.09.2015 - 11.09.2015 (prima instanță);
2. 06.10.2015 - 30.11.2015 (instanța de apel);
3. 02.02.2016 - 31.05.2016 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința judecătorei militare din 11 septembrie 2015, în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, Tomuz Iuri a fost condamnat în baza art. 368 alin.(1) Cod penal la închisoare pe un termen de 1 an.

Conform art. 90 Cod penal, a fost suspendată condiționat executarea pedepsei cu închisoare stabilită inculpatului Tomuz Iuri pe un termen de probă de 1 an.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Tomuz Iuri la 30 iulie 2015, în jurul orei 21:30 min., efectuînd serviciul militar prin contract în unitatea militară 1002 a DTC, deținînd funcția de plutonier al companiei 2, batalionul 1 mobil-operative gradul militar – sergent, în aceeași unitate militară efectuînd serviciul militar în termen și soldatul Iordachescu Ion, care deține funcția de comandant al grupei 2, plutonul 3, compania 2, batalionul 1, fiind inferior după grad și funcție față de sergentul Tomuz Iuri, în timp ce se afla în dormitorul batalionului 1 al unității militare 1002, dislocată în mun. Chișinău, str. Tighina, 34, a încălcat grav cerințele art. 26 a legii Republicii Moldova „Cu

privire la statutul militarilor”, art. 14, 15, 46, 94, 116 al Regulamentului Serviciului Interior al Forțelor Armate ale Republicii Moldova, art. 5 al Regulamentului Disciplinei Militare: care-1 obligă să respecte Jurământul militar și prevederile regulamentelor militare, să prețuiască onoarea unității militare, să păstreze demnitatea gradului și uniformei militare pe care o poartă: să fie disciplinat și vigilent; să prețuiască camaraderia militară, să respecte drepturile și libertățile tuturor cetățenilor; să nu-și permită deprinderi dăunătoare; să servească în permanență drept exemplu de înaltă cultură, modestie și cumpătate, să păstreze cu sfințenie onoarea militară, să-și apere demnitatea și să stimeze demnitatea celorlalți; să educe în permanență subordonații săi; să ofere personal exemplul de educație, de atitudine sîrguincioasă față de serviciu, precum și ritualurile militare; să manifeste grijă pentru consolidarea prieteniei dintre militari; să dea dovadă de delicatețe și atenție față de subordonați, să nu admită în relațiile cu ei grosolanii, să îmbine exigența înaltă și principialitatea cu respectul demnității lor personale; să mențină în permanență o disciplină militară strictă și o stare moral-psihologică sănătoasă în cadrul efectivului; să întreprindă măsuri pentru prevenirea cazurilor de traumatism în cadrul efectivului; să asigure ordinea interioară în unitate; să contribuie la menținerea și la restabilirea ordinii regulamentare; să se comporte cu demnitate, atât în unitatea militară, cât și în afara ei, să nu-și permită nici sie și nici altora să încalce ordinea publică, să contribuie pe toate căile la apărarea onoarei și demnității cetățenilor, la menținerea prestigiului Forțelor Armate - în loc de aceasta sergentul Tomuz Iuri a admis intenționat lovirea subalternului de către șef, în următoarele circumstanțe : fiind superior după funcție și grad militar față de soldatul Iordachescu Ion, sub pretextul întăririi disciplinei militare, i-a aplicat ultimului o lovitură cu palma, în regiunea obrazului și urechii drepte.

În rezultatul aplicării actelor de violență față de soldatul Iordachescu Ion, acestuia i-au fost cauzate vătămări corporale neînsemnate, sub formă de „*echimoze la nivelul feței*”.

Aceste acțiuni ale inculpatului Tomuz Iuri au fost încadrate în baza art. 368 alin.(1) Cod penal, conform indicilor - *lovirea subalternului de către șef în timpul când aceștia îndeplinesc obligațiile legate de serviciul militar.*

3. Sentința menționată a fost atacată cu apel de către inculpatul Tomuz Iuri, prin care a indicat că și-a recunoscut pe deplin culpabilitatea în cele incriminate, declarând că se căiește sincer de cele săvârșite. De la partea vătămată și-a cerut scuze, iar Iordachescu Ion față de el, careva pretenții de ordin material sau moral nu are.

În motivare apelantul a considerat că, prin infracțiune nu au fost cauzate careva daune materiale, nu are antecedente penale, la locul de serviciu și cel de trai se caracterizează pozitiv.

Infracțiunea prevăzută de art. 368 alin. (1) Cod penal se sancționează cu pedeapsa închisorii de pînă la 5 ani, iar conform art. 16 alin. (3) Cod penal această infracțiune este catalogată drept una mai puțin gravă.

Apelantul a considerat că, în privința lui sunt întrunite toate condițiile cerute de lege

pentru aplicarea prevederilor art. 55 alin. (1) Cod penal, cu liberarea acestuia de răspunderea penală și atragerea la răspundere contravențională.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2015, apelul declarat de inculpatul Tomuz Iuri a fost admis, casată parțial sentința atacată și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, după cum urmează : procesul penal în privința lui Tomuz Iuri, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 368 alin. (1) Cod penal, s-a încetat, și a fost liberat de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională, în temeiul art. 55 Cod penal, aplicându-i-se o pedeapsă în formă de amendă în mărime de 150 (una sută cincizeci) unități convenționale - 3 000 (trei mii) lei în bugetul Statului.

4.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a reținut că, prima instanță s-a ocupat în mod judicios de aprecierea probelor, acordând deplină eficiență prevederilor art. 101 Cod de procedură penală.

Judecata s-a desfășurat pe baza probelor administrate în faza urmăririi penale, potrivit art. 364¹ Cod de procedură penală și legalitatea sentinței atacate a fost verificată sub aspectele de drept : dacă au existat erori procesuale și dacă măsura de pedeapsă a fost stabilită în limitele legii.

Instanța de apel a reținut că urmărirea penală și judecata în prima instanță s-au desfășurat cu respectarea procedurii prevăzute de lege și, respectiv, nu s-au constatat încălcări care atrag nulitatea actelor procedurale efectuate în cauză.

Sentința cuprinde elementele definiției condamnării prevăzute de art. 394 alin. (1) Cod de procedură penală.

Instanța de apel a conchis că probele prezentate în ședința de judecată și puse la baza sentinței, fiind obținute legal, sînt admisibile conform prevederilor art. 95 Cod de procedură penală.

Până la începerea cercetării judecătorești, inculpatul, prin cerere scrisă, a declarat că recunoaște săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală.

Instanța de apel a stabilit că probele administrate în faza de urmărire penală sînt suficiente pentru a constata, că faptele există și constituie infracțiune prevăzută de art. 368 alin. (1) Cod penal, ca lovirea subalternului de către șef în timpul cînd aceștia îndeplinesc obligațiile legate de serviciul militar.

Totodată, instanța de apel a considerat că motivele invocate de apelant, ce vizează liberarea de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională, ca fiind fondate.

Astfel, instanța de apel a conchis că prima instanță nu a motivat temeinic soluția ce vizează chestiunea privind liberarea de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională a inculpatului.

Procedînd în asemenea mod, prima instanță n-a acordat deplină eficiență prevederilor

articolelor 7 și 55 Cod penal.

În sentință, se cuprind datele privind persoana inculpatului și circumstanțele cauzei, care sînt exclusiv pozitive și care, în cumul, întrunesc condițiile legale privind liberarea de răspundere penală a inculpatului cu tragerea la răspundere contravențională.

Inculpatul a săvârșit pentru prima dată o infracțiune mai puțin gravă, nu are antecedente penale, vina a recunoscut-o integral, la locul serviciului militar se caracterizează pozitiv, ca un militar pe parcursul activității în trupe de carabinieri, s-a manifestat ca un subofițer liniștit, disciplinat, obligațiile funcționale le cunoaște și le îndeplinește la nivelul cuvenit, în colectiv se bucură de stimă și autoritate, de la partea vătămată și-a cerut scuze, prin infracțiune nu au fost cauzate careva daune materiale, partea vătămată careva pretenții de ordin material sau moral nu are, fapt confirmat repetat de ultimul în cadrul ședinței instanței de apel.

În atare situație, instanța de apel a considerat că corectarea inculpatului este posibilă fără a fi supus răspunderii penale.

Prin urmare, a existat temei pentru aplicarea prevederilor art. 55 Cod penal, dat fiind că sînt întrunite cumulativ condițiile legale privind liberarea de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională a inculpatului.

Analizând conținutul art. 55 Cod penal, rezultă că pentru liberarea de răspundere penală a inculpatului cu tragerea la răspundere contravențională este necesară îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții: săvârșirea pentru prima oară a unei infracțiuni ușoare sau mai puțin grave, cu excepția infracțiunii prevăzute la art. 326 Cod penal, persoana vinovată și-a recunoscut vina, a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune și s-a constatat că corectarea ei este posibilă fără a fi supusă răspunderii penale.

În speță, după cum s-a motivat, sînt întrunite condițiile legale privind liberarea de răspundere penală a inculpatului cu tragerea la răspundere contravențională în temeiul art. 55 Cod penal.

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 391 alin. (1) pct. 7) Cod de procedură penală, instanța de apel a dispus să înceteze procesul penal în cauza dată, cu tragerea la răspundere contravențională.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Sâli Radu, prin care indicînd temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea totală a deciziei atacate, cu menținerea sentinței judecătorei militare din 11 septembrie 2015, fără modificări.

În motivarea cererii de recurs recurentul a invocat următoarele :

- instanța de apel este în drept să admită apelul cu casarea sentinței total sau parțial și în aceste cazuri instanța rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, situație care implică o nouă apreciere a probelor și argumentare

detaliată a soluției. Aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost respectate întocmai la judecarea prezentei cauze în ordine de apel;

- acuzarea este de acord cu constatarea faptelor infracționale ale inculpatului efectuate atât de prima instanță cât și cea de apel, cât și cu calificarea juridică a faptei acestuia, însă nu este de acord cu soluția instanței de apel privind individualizarea pedepsei penale și anume cu aplicarea prevederilor art. 55 Cod penal;

- motivele invocate de instanța de apel la stabilirea pedepsei sunt considerate insuficiente, nu s-a ținut cont de toate criteriile de individualizare;

- solicitarea inculpatului privind aplicarea prevederilor art. 55 Cod penal, a fost înaintată și în instanța de fond, care analizând-o minuțios, a respins-o, motivând pe deplin soluția;

- instanța de apel a comis erori de drept, deoarece hotărârea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, care este temei de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

6. Judecând recursul ordinar în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit consideră, că acesta urmează a fi admis reieșind din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să caseze total hotărârea atacată și să mențină hotărârea primei instanțe, când apelul a fost greșit admis. De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Colegiul penal lărgit menționează că recurentul, drept temei pentru declararea recursului a indicat prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, invocând că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține, că acest temei și-a găsit confirmarea în cauza dată, deoarece hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, invocând în acest context următoarele.

Colegiul penal lărgit constată, că prima instanță a apreciat obiectiv cumulul de probe examinate în instanță, prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor și just a ajuns la concluzia, că Tomuz Iuri a comis infracțiunea incriminată.

Colegiul penal lărgit stabilește, că reieșind din învinuirea înaintată și cumulul de probe examinat în instanțe este evident că inculpatul Tomuz Iuri a încălcat grav cerințele art. 26 a legii Republicii Moldova „Cu privire la statutul militarilor”, art. 14, 15, 46, 94, 116 al Regulamentului Serviciului Interior al Forțelor Armate ale Republicii Moldova, art. 5 al Regulamentului Disciplinei Militare, care prevede clar, că : *„plutonierul, comandant al grupei trebuie să respecte jurământul militar și prevederile regulamentelor militare, să prețuiască onoarea unității militare, să păstreze demnitatea gradului și uniforme militare pe care o poartă: să fie disciplinat și vigilent; să prețuiască camaraderia militară, să*

respecte drepturile și libertățile tuturor cetățenilor; să nu-și permită deprinderi dăunătoare; să servească în permanență drept exemplu de înaltă cultură, modestie și cumpătare, să păstreze cu sfințenie onoarea militară, să-și apere demnitatea și să stimeze demnitatea celorlalți; să educe în permanență subordonații săi; să ofere personal exemplul de educație, de atitudine sîrguincioasă față de serviciu, precum și ritualurile militare; să manifeste grijă pentru consolidarea prieteniei dintre militari; să dea dovadă de delicatețe și atenție față de subordonați, să nu admită în relațiile cu ei grosolăni, să îmbine exigența înaltă și principialitatea cu respectul demnității lor personale; să mențină în permanență o disciplină militară strictă și o stare moral-psihologică sănătoasă în cadrul efectivului; să întreprindă măsuri pentru prevenirea cazurilor de traumatism în cadrul efectivului; să asigure ordinea interioară în unitate; să contribuie la menținerea și la restabilirea ordinii regulamentare; să se comporte cu demnitate, atât în unitatea militară, cât și în afara ei, să nu-și permită nici sie și nici altora să încalce ordinea publică, să contribuie pe toate căile la apărarea onoarei și demnității cetățenilor, la menținerea prestigiului Forțelor Armate”

Inculpatul Tomuz Iuri, ignorînd obligațiunile sale de serviciu prevăzute de art. 26 al legii RM „Cu privire la statutul militarilor, art. 14, 15, 46, 94, 116 al Regulamentului Serviciului Interior al Forțelor Armate ale Republicii Moldova, art.5 al Regulamentului Disciplinei Militare, fiind superior după funcție și grad militar față de soldatul Iordachescu Ion, sub pretextul întăririi disciplinei militare, i-a aplicat ultimului o lovitură cu palma, în regiunea obrazului și urechii drepte.

În rezultatul aplicării actelor de violență față de soldatul Iordachescu Ion, acestuia i-au fost cauzate vătămări corporale neînsemnate, sub formă de „echimoze la nivelul feței”.

Reieșind din cele menționate, Colegiul penal lărgit consideră, că instanța de apel incorect a ajuns la concluzia de a casa sentința judecătoreiei militare mun. Chișinău din 11 septembrie 2015 și a pronunța o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care procesul penal în privința lui Tomuz Iuri a fost încetat și liberat de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională, în temeiul art. 55 Cod penal, aplicîndu-i-se o pedeapsă în formă de amendă în mărime de 150 unități convenționale – 3000 lei în bugetul statului.

La adoptarea soluției date, instanța de apel nu a ținut cont de faptul că, există suficiente motive de a aplica prevederile art. 90 Cod penal și incorect la individualizarea pedepsei penale au fost aplicate prevederile art. 55 Cod penal.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit constată că prima instanță just a ținut cont de caracterul și gravitatea infracțiunii săvîrșite de inculpat, motivul și scopul comiterii infracțiunii, personalitatea vinovatului, existența circumstanțelor atenuante și lipsa celor agravante, la fel și influențarea pedepsei stabilite asupra corectării vinovatului. Deaceea, luînd în considerație cele expuse, prima instanță a considerat, că pentru corijarea și reeducarea inculpatului, este necesară și rațională stabilirea pedepsei cu închisoare, în

limitele sancțiunii prevăzute la art. 368 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală.

Totodată, Colegiul penal lărgit menționează că prima instanță, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, corect a ajuns la concluzia, că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită cu închisoare, fiind conform art. 90 Cod penal suspendată condiționat executarea acesteia, dacă inculpatul în termenul de probă stabilit nu v-a săvârși o nouă infracțiune și prin comportare exemplară și muncă cinstită, v-a îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

De asemenea, Colegiul penal lărgit menționează, că instanța de fond, i-a aplicat inculpatului Tomuz Iuri o pedeapsă echitabilă în limita sancțiunii prevăzute de legea penală, pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 368 alin. (1) Cod penal și corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, situația de fapt reținută de prima instanță corespunde probelor din dosar, care au fost apreciate corect de prima instanță.

În concluzie, Colegiul penal lărgit conchide că prima instanță just i-a stabilit inculpatului Tomuz Iuri în baza art. 368 alin. (1) Cod penal, pedeapsa sub formă de 1 an închisoare, iar potrivit art. 90 Cod penal, i-a fost suspendată condiționat executarea pedepsei pe un termen de probă de 1 (un) an. Tomuz Iuri a fost obligat să nu părăsească țara pînă la intrarea sentinței în vigoare.

Potrivit prevederilor art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod, în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blîndă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Potrivit textului recursului recurentul invocă că inculpatul a solicitat în prima instanță aplicarea prevederilor art. 55 Cod penal, prima instanță respingînd această solicitare, argument cu care instanța de recurs ordinar este de acord și menționează că prima instanță și-a motivat pe deplin soluția în privința aceasta.

Astfel, Colegiul penal lărgit menționează că conform art. 55 Cod penal, liberarea de răspundere penală, cu tragerea la răspundere contravențională, poate avea loc în privința persoanei care *a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune*. În cazul infracțiunii incriminate inculpatului Tomuz Iuri este de menționat că obiectul principal de atentare este afectarea ordinii statutare cu privire la relațiile dintre militari (sistemul de disciplină militară), precum prin aceasta mai este afectată și imaginea Forțelor Armate, iar sănătatea părții vătămate Iordachescu Ion constituie obiectul secundar al atentatului.

Prin urmare, lipsa pretențiilor materiale din partea părții vătămate nu poate fi considerat ca reparare a întregului prejudiciu cauzat, ci doar o reparare parțială a prejudiciului. Sintagma „*a reparat prejudiciul cauzat*” are în vedere prejudiciul material, iar în cazul dat suntem în prezența inclusiv și a daunelor nemateriale cauzate ordinii statutare cu privire la relațiile dintre militari, care indiferent că persoana vinovată a fost condamnată nu pot fi considerate ca total reparate. Deci, în cazul dat nu sunt aplicabile dispozițiile art.55 Cod penal, care prevăd că răspunderea penală pentru infracțiunea săvârșită poate fi înlocuită cu o altă formă de răspundere, extrapenală, care atrage încetarea procesului penal cu aplicarea unei sancțiuni cu caracter contravențional.

În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit consideră, că la aplicarea pedepsei inculpatului Tomuz Iuri pentru infracțiunea comisă, prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor art. 61, 75 Cod penal.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit menționează, că sentința judecătorei militare mun. Chișinău din 11 septembrie 2015 este una legală și întemeiată, care a stabilit corect vinovăția inculpatului Tomuz Iuri în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 368 alin. (1) Cod penal.

În consecință, Colegiul penal lărgit consideră, că recursul procurorului Sâli Radu, urmează a fi admis cu casarea totală a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2015 ca fiind pripită și neîntemeiată, cu menținerea sentinței judecătorei militare mun. Chișinău din 11 septembrie 2015, în privința lui Tomuz Victor.

7. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Sâli Radu, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2015, în cauza penală privindu-l pe **Tomuz Iuri Nicolai**, cu menținerea sentinței judecătorei militare mun. Chișinău din 11 septembrie 2015, prin care inculpatul Tomuz Iuri Nicolai a fost condamnat în baza art. 368 alin. (1) Cod penal la 1 (un) an închisoare, cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, stabilindu-i termenul de probațiune de 1 (un) an.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **30 iunie 2016**.

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Timofti Vladimir

Toma Nadejda

Nicolaev Ghenadie

Alerguș Constantin